

**Zajedničko izvješće o usmjeravanju u
grupi u odabranim europskim zemljama**

**NAVIGUIDE LLP-LDV-TOI- LLP-
LDV-TOI-11-AT-001011-AT-0010**

Voditelj projekta:

Nuala Whelan

Autori:

Julie McCafferty
Anne McCluskey

Projekt:

NAVIGUIDE
www.naviguide.net

Sadržaj

Sadržaj	2
1. Uvod	3
2. Sažetak	3
3. Općenito o usmjeravanju	5
4. Okruženja usmjeravanja: pojedinačno ili u grupi	14
5. Nacionalne interesne skupine	16
6. Kvalifikacije i daljnja edukacija djelatnika na području usmjeravanja	17
7. Postojeće mreže za karijerne savjetnike i trenere	19
8. Postojeće metode, npr. priručnici, baze podataka, resursi itd.	21

1. Uvod

Naviguide je projekt prijenosa inovacija u sklopu projekta „Leonardo da Vinci“, kojeg podržava Europska unija. Cilj mu je prenijeti i proširiti postojeću austrijsku bazu „metoda usmjeravanja“, proizvod čiji je službeni vlasnik Austrijski javni zavod za zapošljavanje AMS (www.forschungsnetzwerk.at), u europski sustav usmjeravanja. Projektom Naviguide uspostaviti će se baza metoda usmjeravanja kao zajednička baza znanja za europske karijerne savjetnike, s obzirom na to da su različita istraživanja pokazala da raznovrsna edukacija utječe na kvalitetu karijernog savjetovanja u čitavoj Europi. Unutar projekta izraditi će se CD sa 100 metoda usmjeravanja, priručnik s metodama usmjeravanja kao i online baza metoda na jezicima država partnera (Austrija, Francuska, Hrvatska, Irska, Poljska i Turska).

U okviru projekta svi partneri će izraditi izvješće o stanju usmjeravanja u svojim zemljama. Cilj ovog zajedničkog izvješća je izraditi pregled izvješća svih zemalja te utvrditi sličnosti i različitosti kao i buduće izazove vezane uz usmjeravanje u svim državama partnerima.

2. Sažetak

Sljedeća poglavlja prikazat će pregled stanja usmjeravanja u Naviguide državama partnerima. Zatim će se osvrnuti na način na koji se usmjeravanje provodi uključujući korištenje usmjeravanja u grupi u državama koje su obuhvaćene ovim izvješćem. Nadalje će se prikazati sažetak glavnih interesnih skupina uključenih u pružanje usluga usmjeravanja. Poglavlja koja slijede bavit će se kvalifikacijama koje su nužne za pružanje usluga usmjeravanja te postojećim mrežama usmjeravanja u svakoj od zemalja. Na kraju će se opisati način na koji savjetnici za usmjeravanje ostaju u tijeku s novim metodama i informacijama koje se odnose na usmjeravanje.

Zemlje koje sudjeluju su Austrija, Francuska, Hrvatska, Irska, Poljska i Turska. Sustavi usmjeravanja u ovim zemljama imaju sličnosti, no očite su i brojne razlike o kojima će izvješće govoriti, osobito o načinu pružanja usluga usmjeravanja.

- Sve zemlje imaju različite servise i tijela koji su nadležni za sektore obrazovanja i tržišta rada. Specijalizirani servisi u svakoj od zemalja namijenjeni su onima koji se smatraju marginaliziranima ili kojima prijeti socijalna isključenost u njihovim zemljama. Nacionalne politike koje se odnose na usmjeravanje uvelike se razlikuju u svakoj od zemalja kao i pozitivni te negativni elementi sustava. Međutim, čini se da postoji suglasnost o tome da nedostatak standardiziranog sustava edukacije i kvalifikacije stvara probleme.
- Usmjeravanje u grupi dostupno je u svim zemljama koje su navedene u ovom izvješću, no osim u slučaju Hrvatske, većina usluga usmjeravanja i dalje se provodi u radu s pojedincima. Interakcija među korisnicima te aktivnosti koje se kao rezultat mogu poduzeti smatraju se važnim čimbenicima zbog kojih se usmjeravanje u grupi razlikuje od pojedinačnog usmjeravanja. Čini se kako su koristi od usmjeravanja u grupi jasne svim zemljama te se usmjeravanje u grupi i pojedinačno usmjeravanje međusobno dobro nadopunjuju u pružanju usluga usmjeravanja. Zaključak bi mogao biti taj da pojačano bavljenje usmjeravanjem u grupi može pridonijeti pružanju usluga usmjeravanja. Nadalje, korištenje e-savjetovanja/virtualnog savjetovanja sve je

popularnije u Austriji, Turskoj i Hrvatskoj. Ovo može biti područje razvoja u ostalim europskim zemljama.

- Usluge usmjeravanja u svim navedenim zemljama obuhvaćaju široki raspon interesnih skupina, uključujući vladine odjele, službe za zapošljavanje, škole, sveučilišta, ostale pružatelje izobrazbe, neovisne organizacije/udruge koje se bave usmjeravanjem te ostale privatne organizacije. Ove organizacije nastoje pridonijeti visokoj kvaliteti usluga usmjeravanja kako bi ljudima omogućile postizanje ciljeva u obrazovanju i karijeri te ostvarivanje njihovih potencijala u potpunosti.
- Iako u Irskoj, Francuskoj, Poljskoj, Turskoj i Austriji postoje specijalizirani studiji/post-diplomski studiji stručnog usmjeravanja, savjetnici za usmjeravanje u navedenim zemljama općenito posjeduju više razine stručne spreme, prvenstveno iz psihologije, pedagogije i društvenih znanosti. Što se tiče kontinuiranog profesionalnog razvoja (eng. CPD - Continuous Professional Development), većina savjetnika za usmjeravanje, osim onih u Hrvatskoj, nije ga obvezna provoditi. Iako u velikoj većini zemalja navedenih u ovom izvješću ne postoje propisi koji se odnose na kvalifikacije i edukaciju koja je potrebna za pružanje usluga usmjeravanja, postoje snažni pokazatelji kako bi to uvelike pridonijelo stručnosti i kvaliteti pruženih usluga usmjeravanja.
- U svim navedenim zemljama postoje brojne nacionalne i međunarodne mreže koje su uspostavljene kako bi savjetnicima u praktičnom radu omogućile razmjenu informacija i dobrih primjera iz prakse. Udruge koje se bave usmjeravanjem, nacionalni forumi za usmjeravanje i različite institucije koje se bave usmjeravanjem organiziraju događanja i konferencije kako bi to omogućile na nacionalnoj razini, dok se mreža Euroguidance, čije su članice sve zemlje, te Europska mreža politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja (eng. ELGPN - European Lifelong Guidance Policy Network) imaju ovu ulogu na međunarodnoj razini.
- U odnosu na metode koje se koriste za pristup informacijama i praćenje razvoja novih metoda usmjeravanja općenito važi da se koriste formalne metode. Međutim, u Irskoj i Francuskoj također se koriste informalna sredstva pomoću kojih savjetnici za usmjeravanje ostaju u tijeku. Online resursi postaju sve važniji za informiranje savjetnika o novim metodama i resursima. Preporuka je da veći broj zemalja koristi društvene mreže kako bi omogućile razmjenu znanja, a savjetnicima za usmjeravanje praćenje novih razvoja usmjeravanja, kao što je to slučaj s Francuskom.

3. Općenito o usmjeravanju

Irska	Tko pruža usluge usmjeravanja?	Koje su ciljne skupine usmjeravanja?	Ciljevi nacionalne politike	Prednosti/nedostaci usmjeravanja
	<p>Usmjeravanje i savjetovanje nakon završene osnovne škole provodi Odjel za obrazovanje i vještine</p> <p>Inicijativa za usmjeravanje na području obrazovanja odraslih kroz Solas u okviru Odjela za obrazovanje i vještine (od 2012.)</p> <p>Nacionalna služba za zapošljavanje i radna prava (NEES) (od 2012.) (prethodno FÁS)</p>	<p>Učenici u sustavu obrazovanja nakon završene osnovne škole između 12/13 i 18 godina</p> <p>Polaznici programa pismenosti, Sheme mogućnosti strukovne edukacije i Inicijative obrazovanja temeljenog na potrebama zajednice</p> <p>Stariji od 15 godina Kratkoročno i dugoročno nezaposleni te osobe kojima prijete nezaposlenost</p>	<p>-Pružanje usluga kvalitetnog usmjeravanja promiče se unutar politike obrazovanja i razvoja vještina; usmjeravanje je sagledano kao ključna komponenta za poboljšanje ekonomskog oporavka i budućeg napretka Irske</p> <p>-Irska je u procesu razvoja integrirane službe za zapošljavanje i modela provedbe edukacije; NEES i Solas.</p> <p>-Ciljevi usluga usmjeravanja sada tvore element strateškog usmjerenja za brojne vladine odjele, a osobito Odjel za obrazovanje i vještine</p>	<p><i>Prednosti:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Politika Nacionalnog centra za usmjeravanje u obrazovanju (NCGE) usredotočena je na postojanje sveobuhvatne usluge za usmjeravanje za sve grupe. - Široki raspon usluga usmjeravanja na raspolaganju <p><i>Nedostaci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Razlike među standardima unutar nekih usluga. -Kvalifikacije se razlikuju od onih bez stečenih formalnih kvalifikacija usmjeravanja do završenog magisterija

	Karijerne savjetodavne službe u obrazovnim institucijama trećeg stupnja	Stariji od 17, studenti institucija trećeg stupnja obrazovanja		
	Resursni centri za nezaposlene	Stariji od 18: nezaposleni		
	Privatne agencije za usmjeravanje	Sve dobne skupine		
	Služba za informiranje mladih	Između 15-25 godina		
	<i>Specijalizirane službe:</i> OPEN	Obitelji s jednim roditeljem		
	Projekt za migrante Crosscare	Tražitelji azila, izbjeglice i ostale migrantske skupine u nepovoljnom položaju		
	Spirasi	Tražitelji azila, izbjeglice i ostale migrantske skupine u nepovoljnom položaju		
	Work 4U	Skupine osoba s invaliditetom groups		
Hrvatsk	Tko pruža usluge usmjeravanja?	Koje su ciljne skupine usmjeravanja?	Ciljevi nacionalne politike	Prednosti/nedostaci usmjeravanja

a	Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ)	Učenici na posljednjoj godini osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, sveučilišni studenti, poslodavci, nezaposleni i osobe koje traže zaposlenje	- Uspostavljanje Nacionalnog foruma za cjeloživotno karijerno usmjeravanje u 2012. godini kojim će se oblikovati nacionalna strategija	<p><i>Prednosti:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Podizanje razine svijesti o partnerskom modelu na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini - Standardi kvalitete profesionalnog usmjeravanja i selekcije u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje osiguravaju standardizaciju kvalitete te korisnicima i javnosti vidljivije i transparentnije aktivnosti profesionalnog usmjeravanja.
	Osnovne i srednje škole	Učenici osnovnih i srednjih škola	-Vlada RH usvojila je Uredbu o praćenju, analizi i predviđanju potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima i sposobnostima koje su potrebne za planiranje i provedbu usluga cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja	<p><i>Nedostaci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Karijerno usmjeravanje nije na primjeren način razrađeno u propisima vezanima uz obrazovanje - uglavnom se provodi u školama kao obvezno
	Privatne agencije i nevladine udruge	Svi	-Izrada Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) koji uključuje razvoj sustava vrednovanja i prepoznavanja neformalnog i informalnog učenja	- edukacija savjetnika za profesionalno usmjeravanje ne provodi Ministarstvo obrazovanja
	<i>Specijalizirane službe:</i> HZZ	Osobe s invaliditetom, bivši ovisnici, učenici s razvojnim i zdravstvenim poteškoćama, poremećajima učenja i poremećajima u ponašanju		-Korištenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija za savjetovanje u školama je rijetko

Francuska	Tko pruža usluge usmjeravanja?	Koje su ciljne skupine usmjeravanja?	Ciljevi nacionalne politike	Prednosti/nedostaci usmjeravanja
Francuska	Ministarstvo obrazovanja- „Conseillers d'orientation professionnelle” (COP) Savjetnici za usmjeravanje	Mladi u sustavu osnovnog obrazovanja	-Ugovori o radu ili posebni ugovori za mlade nezaposlene osobe između 16 i 26 godina starosti	<i>Prednosti:</i> - Financiranje francuskog sustava za usmjeravanje odraslim osobama s osnovnom edukacijom omogućuje stjecanje koristi iz usluga usmjeravanja
	Privatne institucije (korištenjem servisa <i>bilan d'orientation scolaire</i>)	Učenici i studenti	-Povećati razinu kvalifikacija mladih	-Servis „bilan de competences“ (procjena vještina povezana sa savjetovanjem za stručno usmjeravanje) dobar je izbor za svakog radnika
	Sveučilišta	Sveučilišni studenti	-Alati za pružanje podrške i zadržavanje starijih radnika na njihovim radnim mjestima	Aktivno istraživanje na području usmjeravanja
	Javni zavod za zapošljavanje; Lokalne misije	Mlade osobe koje su rano napustile školu i koje su nezaposlene do 26 godina starosti	- Usluge reedukacije za otpuštene radnike	<i>Nedostaci:</i> -Vrednovanje iskustava-sustav stečenih vještina nije lako dostupan osobama s nižom razinom kvalifikacija jer zahtijeva dosta pisanog materijala
Francuska nacionalna agencija za nezaposlene; servis „Pôle Emploi” i podugovaratelji u okviru servisa „Pôle Emploi”	Nezaposleni	- Provođenje pristupa razvoja zapošljavanja i vještina - Usluge koje olakšavaju pristup edukaciji i razvoju vještina za sve		

	<p>Privatne agencije</p> <p>Zaposlene osobe</p> <p><i>Specijalizirane službe:</i> APEC: Agencija za zapošljavanje rukovoditelja</p>	<p>Visoko kvalificirane nezaposlene osobe</p>	<p>-Fleksibilnost i sigurnost; poboljšane usluge socijalnog osiguranja i usmjeravanja tijekom razdoblja nezaposlenosti nude kompenzaciju za fleksibilnije tržište rada</p> <p>-Europski programi za pružanje podrške zapošljavanju i razvoju edukacije i profesionalne integracije</p> <p>- Alati za poticanje poduzetništva (uspostavljanje i pružanje podrške tvrtkama)</p>	<p>-Složenost financijskog sustava može obeshrabriti ljude u pristupanju usmjeravanju kakvo im je potrebno</p> <p>-Uzimajući u obzir sklop okolnosti kojeg su ekonomska kriza i visoka stopa nezaposlenosti nametnule servisu Pole Emploi, neki njezini savjetnici nemaju odgovarajuće radne uvjete te su suočeni s teškoćama u pružanju kvalitetne podrške nezaposlenim osobama.</p>
Turska	Tko pruža usluge usmjeravanja?	Koje su ciljne skupine usmjeravanja?	Ciljevi nacionalne politike	Prednosti/nedostaci usmjeravanja
	Turski zavod za zapošljavanje (ISKUR)	Nezaposlene osobe, osobe u potrazi za zaposlenjem, žene, mladi	-Povećati broj savjetnika za stručno usmjeravanje u ISKUR-u do 1000 svake godine kako bi se omogućila učinkovitije i djelotvornije pružanje usluge usmjeravanja.	<p><i>Nedostaci:</i></p> <p>- Nedostatak standardizacije na području edukacije za usmjeravanje</p> <p>-Nedostatak usmjeravanja za rad u grupi</p>

	<p>Ministarstvo za nacionalno obrazovanje</p> <p><i>Specijalizirane službe:</i> ISKUR</p> <p>Ministarstvo za nacionalno obrazovanje</p>	<p>Djeca koja polaze osnovnu i srednju školu</p> <p>Osobe s invaliditetom, zatvorenici i bivši zatvorenici</p> <p>Učenici s teškoćama u razvoju, visoko talentirani učenici i učenici bez roditeljske skrbi</p>	<p>-Povećati broj i kvalitetu usluge usmjeravanja u obrazovnom sektoru (Ministarstvo za nacionalno obrazovanje) te omogućiti Ministarstvu za nacionalno obrazovanje praćenje svih studenata korištenjem informacijsko-komunikacijski tehnologija</p>	<p>-Nova sveučilišta u provincijama ne raspolažu standardiziranom kvalitetom obrazovanja što rezultira nedovoljno kvalificiranim savjetnicima za usmjeravanje</p> <p>-Međunarodni standardi zvanja i radnih mjesta još nisu izrađeni</p> <p>- Ministarstvo za nacionalno obrazovanje: informiranje i usmjeravanje nije raznoliko ni fleksibilno. Psihološki instrumenti mjerenja također nisu dostatni</p> <p>-ISKUR: treba više specijalista te je korištenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija na području usmjeravanja nedovoljno</p>
Poljska	Tko pruža usluge usmjeravanja?	Koje su ciljne skupine usmjeravanja?	Ciljevi nacionalne politike	Prednosti/nedostaci usmjeravanja
	Ministarstvo rada i socijalne politike (Javni zavod za zapošljavanje)	Nezaposlene osobe		<p><i>Nedostaci:</i></p> <p>- Nedostatak suradnje između institucija u okviru ministarstava nadležnima za gospodarstvo i nacionalno obrazovanje.</p>

	Ministarstvo za nacionalno obrazovanje Sveučilišta Volonteri brigade rada <i>Specijalizirane službe:</i> Ministarstvo rada i socijalne politike (Javni zavod za zapošljavanje) Ministarstvo nacionalne obrane:	Djeca i učenici Sveučilišni studenti i diplomanti Razne Mladi kojima prijete socijalna isključenost Profesionalni vojnici i bivši profesionalni vojnici		-Nedostatna povezanost sustava strukovnog usmjeravanja s poslodavcima. -Edukacija koju nude škole često odskaka od potreba na tržištu rada. - Klasifikacija zvanja za strukovno obrazovanje ne drži korak s promjenama na tržištu rada. -Nedostatak potpore savjetnicima za usmjeravanje koji djeluju izvan Ministarstva gospodarstva od strane institucija.
Austrija	Tko pruža usluge usmjeravanja?	Koje su ciljne skupine usmjeravanja?	Ciljevi nacionalne politike	Prednosti/nedostaci usmjeravanja

	<p>Sveučilišta i sveučilišta primijenjenih znanosti: Centri za psihološko savjetovanje studenata (unutar Saveznog ministarstva znanosti i istraživanja); Centri karijera; Sveučilišta primijenjenih znanosti, Vijeće Sveučilišta primijenjenih znanosti, Austrijsko udruženje Sveučilišta za primijenjene znanosti, Austrijsko nacionalno udruženje studenata (ÖH) itd.</p>	<p>Sveučilišni studenti i diplomanti</p>	<p>-kako bi se odstranili nedostaci u austrijskom sustavu usmjeravanja razvijena je „strategija za cjeloživotno usmjeravanje“.</p>	<p><i>Prednosti:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Pozitivan stav uključenih sudionika -Bliska suradnja između sudionika - Aktivna uloga socijalnih partnera -obvezni model obrazovanja i strukovnog usmjeravanja u školi koji obuhvaća tri razine -Izvaninstitucijski napori vezani uz usmjeravanje u sektoru obrazovanja odraslih
	<p>Škole: obvezna nastava o usmjeravanju, savjetnici za učenike, školska psihološka služba (unutar austrijskog Saveznog ministarstva za obrazovanje, umjetnost i kulturu)</p>	<p>Učenici</p>		
	<p>Socijalni partneri (npr. komore)</p>	<p>Razne</p>		

	<p>Javni zavod za zapošljavanje (AMS)</p> <p>Centri za obrazovanje odraslih</p> <p>Privatne organizacije, određene interesne skupine, sindikati, institucije na razini općina itd.</p> <p><i>Specijalizirane službe:</i> Neprofitne organizacije</p> <p>Školska psihološka služba</p>	<p>Osobe u potrazi za zaposlenjem ili naučnici.</p> <p>Razne</p> <p>Razne</p> <p>Starije osobe u potrazi za zaposlenjem, žene koje se vraćaju na tržište rada, djevojke/mladići (ponude vezane uz spol), osobe s invaliditetom itd.</p> <p>Učenici s poremećajima u učenju, poremećajima u ponašanju ili socijalnim problemima vezanim uz pohađanje škole</p>		<p><i>Nedostaci:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Brojni problemi u izboru obrazovanja i karijere uzrokovani ranom diferencijacijom u obrazovnom sustavu - „Integrirani model“ nastave posvećene usmjeravanju u školama nije dovoljno učinkovit zbog nedostatnog obrazovanja nastavnika - Ponuda pojedinačnog usmjeravanja u školama je ograničena - mali udio razvijenih usluga usmjeravanja u obrazovanju trećeg stupnja - nedostatak i nedosljednost kriterija kvalitete na području edukacije savjetnika na području obrazovanja odraslih - umrežavanje među različitim institucijama je slabo na nacionalnoj razini
--	--	---	--	--

4. Okruženja usmjeravanja: pojedinačno ili u grupi

Većina usluga usmjeravanja koje pružaju službe u Irskoj temelje se na radu s pojedincima. Stručno usmjeravanje u srednjim školama dostupno je u radu s pojedincima i u grupi. Studenti se informiraju o karijerama te se psihometrijsko testiranje koristi za mjerenje interesa, sklonosti i osobnosti. Slijedom ovog projekta timski rad se koristi kao sredstvo koje vodi k grupnoj raspravi o mogućnostima u karijeri. Inicijativa za usmjeravanje na području obrazovanja odraslih (eng. AEGI - Adult Educational Guidance Initiative), namijenjena onim odraslim osobama koje razmišljaju o ili pohađaju edukaciju na području pismenosti odraslih (eng. Adult Literacy), sheme mogućnosti strukovne edukacije (eng. VTOS - Vocational Training Opportunity Schemes) i inicijativa obrazovanja temeljenog na potrebama zajednice (eng. Community-based Education Initiatives), pruža nepristrane informacije o obrazovanju odraslih, savjetovanje jedan na jedan kao i usmjeravanje u grupi, s ciljem pružanja pomoći osobama u donošenju informiranih obrazovnih, karijernih i/ili životnih odluka. Klubovi za pronalaženje zaposlenja u okviru irskog Zavoda za zapošljavanje – FÁS – rasprostranjeni u čitavoj zemlji također pružaju usluge usmjeravanja u grupi nezaposlenim osobama koje traže posao (uvođenjem službe NEES budućnost klubova za pronalaženje zaposlenja je neizvjesna). Metode koje se koriste u klubovima za pronalaženje zaposlenja te usmjeravanju u grupi uključuju rasprave, prezentacije, vježbanje intervjua, igranje uloga, radne listiće, informiranje i pripreme za intervju. NEES (Nacionalna služba za zapošljavanje i radna prava) je pokrenuo servis „grupnog angažiranja“ za nezaposlene osobe koje primaju naknade. Nakon 3 mjeseca ti se pojedinci upućuju na tečaj „grupnog angažiranja“ na kojem se informiraju. Objašnjavaju im se mogućnosti i obveze vezane uz naknade te ih se upućuje u NEES na pojedinačno usmjeravanje i pružanje podrške. Usmjeravanje u grupi korisnicima nudi mogućnost razmjene informacija, interakcije s članovima grupe i učenje iz iskustava drugih osoba. Element *team buildinga* u usmjeravanju u grupi također povećava motiviranost i angažman te pospješuje osjećaj pouzdanja.

U Hrvatskoj se pristup servisima karijernog usmjeravanja temelji na „sustavu slojeva“, koji se temelji na cilju kojim bi se najveći broj korisnika trebao informirati (kroz pojedinačno ili grupno informiranje, samoinformiranje, računalni program „Moj izbor“), manji broj korisnika pohađati grupno savjetovanje, a najmanji broj korisnika proći čitav proces psihološke i liječničke procjene. Informacije koje se odnose na mogućnosti zapošljavanja, stanje na tržištu rada, profesije i mogućnosti obrazovanja dostupne su svima u Centru za profesionalno informiranje i savjetovanje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ). Broj osoba koji pohađa karijerno savjetovanje u grupi u okviru HZZ-a gotovo se utrostručio u razdoblju između 2008. i 2010. godine te je ono postalo najpopularnija pružena usluga. U HZZ-u, karijerno savjetovanje u grupi izvodi se u svrhu razvoja vještina upravljanja karijerom i poboljšanja vještina aktivnog pronalaženja zaposlenja. Pojedinačno karijerno savjetovanje, s druge strane, uključuje procjenu radnih i osobnih sposobnosti nezaposlene osobe, s ciljem zapošljavanja, obrazovanja ili upućivanja na profesionalnu rehabilitaciju. Studentima na sveučilištima nudi se pojedinačno ili grupno savjetovanje u uredima za karijeru koji se nalaze unutar kampusa. U okviru programa IPA 2007.-2011. planira se uspostavljanje novog modela elektroničkog savjetovanja unutar Zavoda za zapošljavanje, koji je namijenjen najširoj skupini korisnika.

U Francuskoj je dostupno usmjeravanje u grupi te pojedinačno usmjeravanje, s time da su servisi koji pružaju pojedinačno te pojedincu prilagođeno usmjeravanje (tj. *Bilan de competences* za zaposlene) skuplji. Servisi koje javni sektor nudi za nezaposlene osobe (fra. *Pôle Emploi*) često su sklop grupnog i pojedinačnog usmjeravanja. Usmjeravanje u grupi za osobe koje traže posao naziva se „TRE“ („Techniques de Recherche d’Emploi“) te ono uglavnom uključuje usmjeravanje vezano uz

obrazovanje te refleksivne pristupe (koji se također mogu koristiti u pojedinačnom usmjeravanju). Usmjeravanje u grupi unutar servisa „Bilan de competences” i „Portefeuille de competences” obuhvaća analizu iskustava pojedinca, kao i usvojenih vještina i znanja. Zatim se utvrđuju sposobnosti te se izrađuju profesionalni projekt i plan djelovanja. Aktivnosti u grupi uključuju općenitije teme/pitanja; informacije o tržištu rada itd. Sličnost s irskim iskustvom ogleda se u tome što je većina vježbi i metoda koje se koriste u radu s grupom učinkovita jedino u radu s grupom s obzirom na to da se one temelje na interakciji među sudionicima.

Slično kao u Hrvatskoj, ISKUR u Turskoj pruža usluge usmjeravanja kroz internet (natječaji za radna mjesta, informacije o tržištu rada itd.) kao i kroz savjetovanja u radu s grupom ili pojedincem u Centrima za strukovno usmjeravanje. U Turskoj se provode Programi aktivnih politika tržišta rada (eng. ALMP - Active Labour Market Policies Programmes) te obuhvaćaju strukovnu edukaciju i usluge usmjeravanja u radu s pojedincima i grupi. ALMP-2 namijenjen je nezaposlenim ženama i mladima. Ono što su polaznici programa istaknuli su važnost i kvaliteta interakcije između trenera i sudionika.

Sukladno Zakonu o školskom obrazovanju, u Poljskoj su škole obvezne izraditi sustave strukovnog usmjeravanja te posvetiti dio nastavnih sati usmjeravanju, najčešće u radu s grupom. Aktivnosti uključuju savjetovanje, utvrđivanje psihofizičkih sposobnosti, edukaciju o planiranju karijere i vještinama aktivnog sudjelovanja na tržištu rada te razvoj vještina pronalaženja zaposlenja/izbora karijere. Školski centri karijera, u nižim i višim razredima srednje škole, također pružaju informacije o obrazovanju i strukovne informacije, karijerno savjetovanje te provode sate aktiviranja u razrednoj nastavi. Uredi za zapošljavanje u gradskim četvrtima, u suradnji s Centrima za informiranje i planiranje karijere, nadležni su za pružanje usluga usmjeravanja u službama za zapošljavanje. Pojedinačno savjetovanje ovdje ima temeljnu ulogu davanja višefunkcionalne dimenzije karijernom usmjeravanju te uključuje utvrđivanje strukovnih sklonosti, uz pružanje podrške kod donošenja odluke o izboru zanimanja, posla ili obrazovanja te izradu plana djelovanja za pojedinca. U okviru usmjeravanja u grupi savjetnici za stručno usmjeravanje provode radionice kojima se nezaposlene osobe pripremaju za uspješno uključivanje na tržište rada. Cilj radionica je prepoznati i ocijeniti sposobnosti, osobine, interese te sklonosti korisnika u izboru zvanja, kao i pripremiti ih za intervju i povećati njihovu spremnost za promjenom i motivaciju. Kako bi se povećao učinak i stvorila visoka razina povezanosti važno je da su grupe što sličnije.

Nedavno provedeno istraživanje otkrilo je kako se karijerno usmjeravanje u Austriji većinom provodi u radu s pojedincima; samo 7% savjetnika ne pruža pojedinačne usluge, dok 56% savjetnika ne provodi rad u grupi. Slično Poljskoj, karijerno usmjeravanje je obvezno u školama te se uglavnom provodi u radu s grupom, iako pojedinačno savjetovanje provode studentski savjetnici te dodatna Služba za školsku psihologiju koja nudi specijaliziranu pomoć. Austrijski javni zavod za zapošljavanje (AMS) nudi široki raspon servisa koji se odnose na karijerno usmjeravanje. Centri informiranja o karijerama (BIZ), slični Centru za profesionalno informiranje i savjetovanje u Hrvatskoj, pojedincima pružaju informacije koje omogućuju veliki izbor informacijskih medija o zanimanjima, mogućnostima zapošljavanja, besplatnog obrazovanja i edukacije, uključujući automat servise poput takozvanog „Samsomata“, pomoću kojeg možete dobiti informacije o edukaciji za zapošljavanje ili mogućnostima rada, te „eJob-room“. Kao u Hrvatskoj i Turskoj, AMS koristi niz „virtualnih servisa za savjetovanje“ kroz internet, poput „Qualifikations-Barometer“ („Barometra kvalifikacija“) i „Karrierekompass“ („Karijernog kompasa“). Nadalje, Javni zavod za zapošljavanje (AMS) također nudi strukovno usmjeravanje i mjere aktivacije koje se provode u radu s grupom, primjerice „Strukovno usmjeravanje i mjere mentorstva“ (BOCO I). Tečaj se sastoji od tri dijela: faze uvoda,

strukovnog usmjeravanja i postavljanja ciljeva te na kraju faze pripreme za buduće stažiranje ili zapošljavanje.

U svim zemljama koje su navedene u izvješću usmjeravanje u grupi je dostupno, no one uglavnom pružaju usluge usmjeravanja u radu s pojedincima; osim u slučaju Hrvatske gdje se usmjeravanje u grupi koje pruža HZZ značajno povećalo u posljednjih nekoliko godina. Interakcija između korisnika i aktivnosti koje iz njih proizlaze, a koje se mogu iskoristiti, čine ga drugačijim od pojedinačnog usmjeravanja. Čini se kako su ciljevi i metode koje se koriste u pojedinačnom usmjeravanju drugačiji od onih u usmjeravanju u grupi, no u pružanju usluga usmjeravanja međusobno se dobro upotpunjuju u svim obuhvaćenim zemljama. Isto tako, korištenje e-savjetovanja/virtualnog savjetovanja postaje sve popularnije u Austriji, Turskoj i Hrvatskoj, u kojima se i širi korištenje tih usluga.

5. Nacionalne interesne skupine

Interesne skupine na nacionalnoj razini pružanja usluga usmjeravanja u Irskoj su: Odjel za financije, Odjel za obrazovanje i vještine, Odjel za socijalnu zaštitu, sveučilišta, Institut za tehnologiju, više škole, uprave za lokalno obrazovanje i edukaciju (bivši odbori za strukovno obrazovanje), srednje škole i srednjoškolski instituti, Nacionalni centar za usmjeravanje u obrazovanju, AEGI, Institut savjetnika za strukovno usmjeravanje, NEES, Solas, mreže lokalnih zavoda za zapošljavanje, IBEC, ICTU, poslodavci, lokalni pružatelji obrazovanja temeljenog na potrebama zajednice, pružatelji usluga pojedinačnog usmjeravanja te mnoštvo korisnika usluga usmjeravanja. Ova tijela i organizacije ulažu vrijeme, novac, predanost i energiju u odnosu na politiku u pružanje usluga usmjeravanja u Irskoj. Ove glavne interesne skupine očekuju visoko kvalitetnu, ekonomski prihvatljivu i uključivu uslugu usmjeravanja koja osobama tijekom života olakšava upravljanje njihovim obrazovnim, edukacijskim, profesionalnim, osobnim, socijalnim i životnim izborima kako bi one u potpunosti ispunile svoj potencijal i pridonijele razvoju boljeg društva.

Glavni pružatelji usluga usmjeravanja u Hrvatskoj su Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ), privatne organizacije koje se bave usmjeravanjem, škole i sveučilišta. Ulaganjima se uglavnom upravlja kroz različite zadatke i suradnju radnih grupa te se ona financiraju kroz nacionalne izvore i EU projekte. Ostale važne interesne skupine uključuju Ministarstvo rada i mirovinskog sustava u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Agenciju za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Agenciju za znanost i visoko obrazovanje, Agenciju za odgoj i obrazovanje i Institut za razvoj obrazovanja. URIHO (ustanova za rehabilitaciju hendikepiranih osoba profesionalnom rehabilitacijom i zapošljavanjem), Grad Zagreb i Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom ostale su interesne skupine vezane uz usmjeravanje osoba s invaliditetom. Razina svijesti o modelima suradnje u cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju (eng. LLCG - Learning Career Guidance) počinje se podizati na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Važnost civilnog i privatnog sektora, osobito vezana uz određene ciljne skupine, raste kako u neovisnom radu tako i u suradnji s javnim sektorom.

Glavne interesne skupine u Francuskoj su država i vlada (osobito Ministarstvo rada i socijalnih poslova) te regionalna vijeća, koja provode i organiziraju politiku edukacije na lokalnoj razini. Neovisna tijela, dio Javnog zavoda za zapošljavanje (fra. SPE - Service Public de l'Emploi) također su važne interesne skupine, poput Pôle Emploi (Nacionalne agencije za zapošljavanje), MIFE - Maisons de l'emploi/Maison de l'information sur la formation et l'emploi (Institut za informiranje o edukaciji i

zapošljavanju) i PAIO : Permanence d'accueil, d'information et d'orientation (Agencija za strukovno informiranje i usmjeravanje). Postoji također niz neovisnih tijela, koja su dio SPE-a te koja pružaju usluge za određene skupine, primjerice CIDFF: Centre d'Information et de Documentation des Femmes et des Familles – Centar za informiranje za žene i obitelji, Mission Locale (Lokalna misija za mlade) i COTOREP: Commission Technique d'Orienteation et de Reclassement Professionnel (handicapés) (Tehnički odbor za usmjeravanje i strukovnu reedukaciju za osobe s invaliditetom). Zavodi za osiguranje u edukaciji OPACIF i OPCA (fra. Organismes Collecteurs Agréés) također se mogu uključiti među francuske interesne skupine koje su nadležne za prikupljanje doprinosa ta edukaciju i reedukaciju od tvrtki. Sve interesne skupine dijele iste glavne ciljeve poput borbe protiv visoki stopa nezaposlenosti, promicanja integracije mladi na tržište rada i razvoj vještina onih s niskim kvalifikacijama. Međutim, u ekonomskoj recesiji koja je u tijeku takvi ciljevi postali su samo „krilatice“ s obzirom na to da su proračunski rezovi smanjili resurse dostupne za ove interesne skupine.

U Turskoj postoje dvije glavne interesne skupine na području usmjeravanja: Javni zavod za zapošljavanje (ISKUR) u okviru Ministarstva rada i socijalne sigurnosti, koje je odgovorno za usmjeravanje u sektoru zapošljavanja, i Ministarstvo za nacionalno obrazovanje, koje je nadležno za usmjeravanje u obrazovnom sektoru. Koncepti prijelaza iz škole na tržište rada te cjeloživotnog učenja predstavljaju novo područje s kojim se sveučilišta trebaju baviti te je njihovo uključivanje u aktivnosti usmjeravanja u porastu. Isto tako, organizacije privatnog sektora, sindikati zaposlenika i poslodavaca te humanitarne zaklade također su uključene u aktivnosti usmjeravanja.

Glavni pružatelji usluga obrazovnog i strukovnog usmjeravanja u Austriji različite su obrazovne institucije (škole, sveučilišta te pružatelji usluga obrazovanja za odrasle i strukovnog obrazovanja), određene interesne skupine (primjerice komore) kao i Javni zavod za zapošljavanje (AMS) ili institucije bliske Zavodu. Općenito, austrijsko Savezno ministarstvo za obrazovanje, umjetnost i kulturu nadležno je za usluge u sektoru školstva, a AMS radi u okviru Ministarstva rada, socijalnih poslova i zaštite potrošača uz angažman socijalnih partnera. Socijalni partneri u Austriji su među onima koji imaju najmoćniju glavnu ulogu na području strukovnog usmjeravanja u Austriji. Nedavno provedeno istraživanje pokazalo je kako su glavni poslodavci više od 300 ispitanih savjetnika AMS, Gospodarska komora, Komora rada te tijela nadležna za školstvo.

Iz istraživanja koje je provedeno u okviru ovog izvješća razvidno je da postoji široki raspon interesnih skupina koje su uključene u usmjeravanje u svim navedenim zemljama, uključujući vladine urede uključujući vladine urede, službe za zapošljavanje, škole, sveučilišta, ostale pružatelje izobrazbe, neovisne organizacije/udruge koje se bave usmjeravanjem te ostale privatne organizacije. Ove organizacije nastoje pridonijeti visokoj kvaliteti usluga usmjeravanja kako bi ljudima omogućile postizanje ciljeva u obrazovanju i karijeri te ostvarivanje njihovih potencijala u potpunosti.

6. Kvalifikacije i daljnja edukacija djelatnika na području usmjeravanja

Savjetnici općenito posjeduju više razine stručne spreme, no većinom iz psihologije, pedagogije i društvenih znanosti. Međutim u Irskoj, Francuskoj, Poljskoj, Turskoj i Austriji postoje specijalizirani studiji/post-diplomski studiji stručnog usmjeravanja. Osim onih u Hrvatskoj, savjetnici u ostalim zemljama nisu obvezni pohađati kontinuirani profesionalni razvoj (CPD). Iako u velikoj većini zemalja koje su navedene u ovom izvješću ne postoje propisi koji se odnose na kvalifikacije i edukaciju koja je

potrebna za pružanje usluga usmjeravanja, postoje snažni pokazatelji kako bi to uvelike pridonijelo stručnosti i kvaliteti pruženih usluga usmjeravanja.

U Irskoj postoji minimalna propisana razina kvalifikacija za neke (obrazovni sektor), ali ne sve servise. Oni koji pružaju usluge usmjeravanja u obrazovnom sektoru kvalificirani su nastavnici sa završenim postdiplomskim studijem stručnog usmjeravanja sa Sveučilišta College Cork, Trinity College Dublin, NUI Maynooth, Dublin City i Sveučilišta Limerick. U tijeku je postupak provođenja kontinuiranog profesionalnog razvoja za savjetnike za stručno usmjeravanje u srednjim školama te višem i visokom obrazovanju pod okriljem Nacionalnog centra za usmjeravanje u obrazovanju, međutim ono nije obvezno. Odjel za obrazovanje i vještine pruža kontinuirani profesionalni razvoj za djelatnike svojih programa kroz niz različitih resursa, uključujući Službu profesionalnog razvoja za nastavnike. Općenito svi koji pružaju usluge usmjeravanja u službama zapošljavanja posjeduju najmanje svjedodžbu iz područja usmjeravanja odraslih, teorije i praktičnog rada. Postoji također veliki broj diplomskih i postdiplomskih studija usmjeravanja. Što se tiče kontinuiranog profesionalnog razvoja Odjel za socijalnu zaštitu navodi kako će se djelatnicima NEES-a osigurati potrebna edukacija, podrška i infrastruktura kako bi mogli obavljati svoj posao.

U Hrvatskoj ne postoji formalno obrazovanje (dodiplomski ili postdiplomski studij) ni edukacijski program za karijerno usmjeravanje, ne postoje obrazovne institucije na području cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja niti sustavan i jedinstven pristup razvoju profesionalnih sposobnosti savjetnika za usmjeravanje u svim sektorima. Savjetnici za stručno usmjeravanje u Zavodu za zapošljavanje uglavnom posjeduju magisterij iz humanističkih i društvenih znanosti te su vještine usmjeravanja stekli kroz „osposobljavanje na radnom mjestu“ i mentorstvo. Obvezni su uključiti se u kontinuirani profesionalni razvoj kako bi zadržali svoju strukovnu licencu. Edukacija za 60 savjetnika za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje provest će se kroz projekt financiran od strane EU „Usluge HZZ-a klijentima: Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i ICT podrška“.

Slično slučaju u Hrvatskoj, u Francuskoj većina savjetnika za stručno usmjeravanje ne posjeduje posebne kvalifikacije na području usmjeravanja, ali se ono uglavnom temelji na „psihologiji rada“. Savjetnici za profesionalno usmjeravanje (fra. COP - Conseillers d'Orientation Professionnelle) koji rade u Centru za informiranje i usmjeravanje (fra. CIO - Centre d'Information et d'Orientation), posjeduju državnu diplomu (državna diploma savjetnika za strukovno usmjeravanje – psihologa). Glavni tečajevi za usmjeravanje dostupni su kroz osnovno ili daljnje obrazovanje te ih pružaju sveučilišta, kao i glavni edukacijski centri u ovom sektoru poput INETOP-a (tečajevi za srednjoškolsko usmjeravanje i daljnje obrazovanje savjetnika za stručno usmjeravanje) ili CNAM (studiji za „psihologa rada“). Vezano uz kontinuirano profesionalno usmjeravanje, organizacije i djelatnici mogu pohađati bilo koji plaćeni edukacijski tečaj ako se odnosi na profesionalne ciljeve. Organizacija može odabrati tečaj ili ga može odabrati zaposlenik te se u tom slučaju plaća iz „DIF-a“ (Droit individuel à la formation / prava pojedinaca na edukaciju).

Kako bi se osigurala visoka kvaliteta usluga savjetnika za strukovno usmjeravanje u Poljskoj, Pravilnikom ministra za nacionalno obrazovanje od 12. ožujka 2009. godine utvrđene su potrebne kvalifikacije nastavnika – savjetnika za strukovno usmjeravanje. Ovisno o školi ili vrsti institucije, potrebno je završiti prvostupanjski studij ili drugostupanjski studij strukovnog usmjeravanja ili prvostupanjski studij ili drugostupanjski studij bilo kojeg smjera te postdiplomski studij strukovnog usmjeravanja te proći pedagošku pripremu. Kako biste postali savjetnik za strukovno usmjeravanje u službama za zapošljavanje, morate steći više obrazovanje, po mogućnosti na području psihologije (15%), pedagogije (više od 40%) ili sociologije (više od 16%). Ostalih 25% posjeduju različite

kvalifikacije višeg obrazovanja. Postoje brojni studiji i postdiplomski studiji isključivo za strukovno usmjeravanje, uključujući trogodišnji prvostupanjski studij strukovnog usmjeravanja te petogodišnji magistarski studij psihologije sa specijalizacijom na području psihologije strukovnog usmjeravanja. Postoje također postdiplomski studiji strukovnog usmjeravanja za prvostupnike psihologije te one s drugim kvalifikacijama višeg obrazovanja.

Savjetnici za stručno usmjeravanje u Turskoj moraju posjedovati kvalifikacije prvostupnika u psihološkom savjetovanju/usmjeravanju (oni s drugačijim kvalifikacijama obvezni su pohađati dodatnu edukaciju) kao i 360 sati daljnje edukacije koju organizira Turska institucija za strukovne kvalifikacije (MYK), kroz nekoliko sveučilišta diljem zemlje. Nakon uspješno završene edukacije, savjetnici moraju proći stručni ispit kako bi dobili licencu za rad. Na Sveučilištu u Ankari postoje magistarski i doktorski programi za savjetnike. Nekoliko drugih sveučilišta u zemlji također je akreditirano za provođenje daljnje edukacije za savjetnike. Što se tiče kontinuiranog profesionalnog razvoja, svaka organizacija raspolaže vlastitim postupkom provođenja kontinuiranog profesionalnog razvoja te provodi interne edukacije s ciljem razvoja znanja savjetnika. Ministarstvo za nacionalno obrazovanje i ISKUR raspolažu vlastitim internim centrima za edukaciju u kojima organiziraju edukacije u suradnji sa sveučilištima. Isto tako, provode projekte financirane od strane EU kako bi omogućili edukaciju svojih djelatnika. EU studijski posjeti također pružaju mogućnost za kontinuirani profesionalni razvoj.

Nedavno istraživanje pokazuje kako je u Austriji razina obrazovanja savjetnika visoka. Međutim, samo nekoliko njih je specijalizirano za strukovno usmjeravanje. Među osnovnim kvalifikacijama koje se najčešće navode su završeni studiji psihologije i pedagogije, završena edukacija za trenera ili mentora, kao i životnog ili socijalnog savjetnika te općenito iskustvo u struci. U Austriji ne postoji formalni okvir u smislu uspostavljenog strukovnog profila ni jedinstvena kvaliteta i/ili standardi edukacije. Unutar AMS-a, savjetnici moraju zadovoljavati određene kriterije kako bi postali kvalificirani savjetnici za usmjeravanje koji se razlikuju u svakoj od saveznih država. Profesionalna sposobnost ocjenjuje se pomoću sustava od 10 bodova, kojim je obuhvaćena obrazovna podloga kao i praktično iskustvo. U kontekstu školstva, postoje određene smjernice koje bi se u budućnosti trebale proširiti. Sveučilište Danube Krems (DUK) i Savezni institut za obrazovanje odraslih u St. Wolfgangu nude studije specijalizirane za obrazovno i strukovno usmjeravanje. Akademija za kontinuirano obrazovanje (njem. *wba* – *Weiterbildungsakademie*) certificira formalno i neformalno stečene vještine i sposobnosti trenera za usmjeravanje koristeći utvrđene standarde kvalitete te dodjeljuje *wba* certifikate. Ovo su samo neki od primjera koji prikazuju kako je obrazovni i edukacijski krajolik na području obrazovnog i strukovnog usmjeravanja u Austriji trenutno u razvoju. Postoje pojedinačni seminari različitih pružatelja obrazovanja, sveobuhvatne edukacije kao i tečajevi na akademskoj razini. Zaključno, čini se kako su savjetnici u Austriji vrlo aktivni na području kontinuirane edukacije. U nedavno provedenom istraživanju više od trećina više od tri stotine ispitanih trenera nedavno je pohađalo dodatno obrazovanje.

7. Postojeće mreže za karijerne savjetnike i trenere

U Irskoj postoje informalni i formalni forumi/mreže za savjetnike za usmjeravanje s ciljem razmjene informacija i dobrih primjera iz prakse. LESN forum medijatora je formalni skup koji se održava mjesečno te na kojem se savjetnici sastaju kako bi razmijenili informacije i razgovarali o tematskim pitanjima na području usmjeravanja. Nacionalni forum za usmjeravanje, pokrenut u listopadu 2011. godine, je sredstvo komunikacije i suradnje na nacionalnoj razini za one koji su uključeni u pružanje

usluga usmjeravanja i pružanje podrške savjetnicima i servisima za usmjeravanje. Institut savjetnika za usmjeravanje, stručno tijelo koje predstavlja više od 1200 savjetnika za usmjeravanje također organizira konferencije i sastanke koji članovima omogućuju umrežavanje i razmjenu iskustava. Irska (koju predstavlja Nacionalni centar za usmjeravanje u obrazovanju) također je dio mreže Euroguide koja promiče mobilnost, pruža stručnu pomoć savjetnicima za karijerno usmjeravanje i pojedincima, omogućujući im bolje razumijevanje mogućnosti koje su dostupne svim građanima Europe. Informalne sastanke jednom u dvije godine međusobno organiziraju djelatnici na području usmjeravanja Centra za zapošljavanje Ballymun i GEMS NI, omogućujući savjetnicima razmjenu iskustava, raspravu o metodama usmjeravanja i pružanje međusobne podrške.

Od siječnja 2011. godine, Republika Hrvatska uključena je u Europsku mrežu politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja (ELGPN), s ciljem izjednačavanja politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja na području zapošljavanja i obrazovanja. Hrvatska je članica mreže Euroguidance, a također je uključena u rad Međunarodnog udruženja za profesionalno savjetovanje (IAEVG), što omogućuje razmjenu iskustava među stručnjacima u cijelome svijetu kroz informativne publikacije i kongrese. Hrvatski zavod za zapošljavanje također organizira godišnji skup za sve karijerne savjetnike s ciljem poboljšanja koordinacije i suradnje svojih savjetnika na nacionalnoj razini. Slijedom toga Odjel za karijerno savjetovanje Hrvatske psihološke komore i Hrvatsko psihološko društvo redovito organizira radionice, konferencije, skupove suradnika u struci itd. U 2012. godini planira se također uspostavljanje Nacionalnog foruma za cjeloživotno karijerno usmjeravanje.

U Francuskoj različite institucije organiziraju tematske seminare i konferencije; najpoznatiji su INETOP, CNAM te IISC (Međunarodni institut kliničke sociologije). Regionalni resursni centri za informiranje o edukaciji i cjeloživotnom učenju aktivni su u organiziranju foruma međunarodnih razmjena te događanja koja su namijenjena stručnjacima. Postoje i mreže neovisnih savjetnika i mentora primjerice *Société Française de Coaching*. Osiguravajući fondovi za edukaciju (OPCA i OPACIF) koji financiraju servis „Bilan de compétences“ od akreditiranih centara koji provode Bilan de competences traže uspostavljanje grupe za praktičnu analizu kojima se omogućuje razmjena iskustava iz prakse među kolegama. Iako su grupe formalno organizirane te se redovito održavaju, o temama informalno odlučuju sudionici. Nekoliko vrsta mreža također organizira određena događanja ili tvore informalne mreže za razmjenu informacija o promjenama u sektoru poput: Nacionalne mreže CIBC (fra. unions of Centres de bilans de compétences) i Nacionalnih mreža lokalnih misija (fra. missions locales). Francuska je također članica mreže Euroguidance.

Kao što je to slučaj s drugim zemljama u ovom izvješću i Turska je članica mreže Euroguidance. ISKUR također okuplja informalni forum za svoje djelatnike na kojem mogu razmijeniti svoja iskustva.

U Poljskoj, Udruga školskih i strukovnih savjetnika predstavlja nevladinu, civilnu organizaciju koja organizira niz konferencija o strukovnom savjetovanju. Savjetnici za stručno usmjeravanje u Poljskoj također mogu postati članovi Društva karijernih i osobnih savjetnika, kojem je cilj pružiti podršku razvoju karijernog i osobnog usmjeravanja u Poljskoj. Nacionalni forum za politiku cjeloživotnog usmjeravanja, čiji je cilj stvoriti platformu za kontakt, integraciju i razmjenu iskustava između svih osoba uključenima u usluge usmjeravanja, organizira edukacije, radionice i konferencije za savjetnike za stručno usmjeravanje. Kao i u slučaju Hrvatske, Poljska je također članica Europsku mrežu politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja te sudjeluje u međunarodnim projektima. Poljska je također članica mreže Euroguidance. Studentsko učeno društvo osobnog i strukovnog savjetovanja također organizira godišnju Studentsku znanstvenu konferenciju na nacionalnoj razini.

U Austriji postoje mreže i udruženja koja se bave pitanjem osiguranja kvalitete na području usmjeravanja, poput Profesionalne udruge austrijskih savjetnika za stručno usmjeravanje (njem. VBB – Verband für Berufs- und Bildungsberatung) te Udruga savjetnika u obrazovanju i karijernih savjetnika (njem. ÖVBBL – Vereinigung für Bildungs-, Berufs- und LaufbahnberaterInnen), koje potiču umrežavanje i razmjenu informacija među savjetnicima. Kao i Hrvatska i Poljska, Austrija je članica Europske mreže politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja (ELGPN). Austrija je također članica mreže Euroguidance, kao što je to slučaj s drugim zemljama. Unutar austrijskog Euroguidance područja djelovanja je uspostavljanje mreža između interesnih skupina u usmjeravanju na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Sve navedene zemlje posjeduju brojne nacionalne i međunarodne mreže koje su uspostavljene kako bi savjetnicima za usmjeravanje omogućile razmjenu informacija i dobrih primjera iz prakse. Udruge koje se bave usmjeravanjem, nacionalni forumi za usmjeravanje i različite institucije koje se bave usmjeravanjem organiziraju događanja i konferencije kako bi to omogućile na nacionalnoj razini, dok mreža Euroguidance te Europska mreža politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja (ELGPN) imaju ovu ulogu na međunarodnoj razini.

8. Postojeće metode, npr. priručnici, baze podataka, resursi itd.

U Irskoj savjetnici za usmjeravanje u tijeku s razvojem metoda usmjeravanja ostaju korištenjem informalnih i formalnih sredstava. Na informalnoj razini, razmjena znanja među kolegama omogućava savjetnicima pružanje informacija i novih metoda. U Irskoj su online resursi najformalnije korištene metode, primjerice internetska stranica Nacionalnog centra za usmjeravanje u obrazovanju, portal karijera, *qualifax*, karijerne smjernice i *newsletteri*. Iako ovi resursi općenito nude ažurirane detaljne informacije o edukaciji/obrazovanju i karijerne informacije, u određenim razdobljima se neki od njih rjeđe obnavljaju te su stoga informacije zastarjele. Što se tiče određenih ciljnih skupina, AHEAD (eng. Association for Higher Education Access and Disability), Udruga za pristup višem obrazovanju i invaliditet, radi na promicanju punog pristupa i sudjelovanja daljnjem i višem obrazovanju za studente s invaliditetom, poboljšanju njihovi mogućnosti zapošljavanja nakon završetka studija te pruža informacije savjetnicima za usmjeravanje o pitanjima vezanima uz invaliditet na području obrazovanja. Nadalje, metodologije i materijali iz EU projekata također govore o radu savjetnika za usmjeravanje.

Savjetnici za usmjeravanje u Francuskoj također pristupaju informacijama o usmjeravanju kroz informalna i formalna sredstva. *Newsletteri*, stručni tisak, oglasi izdavača omogućuju savjetnicima za usmjeravanje praćenje tijeka razvoja usmjeravanja, a na informalnoj razini, slično kao i u Irskoj, koristi se razgovor među kolegama. Ono što je svojstveno Francuskoj je korištenje društvenih mreža za razmjenu informacija među savjetnicima za usmjeravanje kroz Viadeo i LinkedIn. Međutim, informacije koje se razmjenjuju uglavnom se odnose na događanja, a ne na korištene alate. Iako u Francuskoj postoje mnogi dostupni resursi, ne postoji popularna online platforma za savjetnike za usmjeravanje, a resursi su prilično raspršeni i neujednačeni.

Kao i u Irskoj, savjetnici za usmjeravanje u Poljskoj također koriste metode i informacije dobivene iz EU projekata kao i internetske stranice i online portale kako bi se informirali i poboljšali rad u praksi. Oni koji rade unutar javnog zavoda za zapošljavanje imaju pristup jedinstvenom izvoru informacija te velikom broju informacija o zanimanjima i zvanjima. Slijedom toga, imaju pristup računalnom/online programu Doradca 2000, koji pruža informacije o zvanjima te obrazovnim i edukacijskim

institucijama. Ministarstvo rada i socijalne politike također tiska priručnike za savjetnike za strukovno usmjeravanje.

Standardi kvalitete profesionalnog usmjeravanja i selekcije u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje utvrđuju procese, aktivnosti, metodologije, ciljne skupine te ishode usmjeravanja u Hrvatskoj i dr. Hrvatska, kao i Irska, aktivno nastoji omogućiti pružanje informacija i resursa savjetnicima za usmjeravanje osobito u radu s osobama s invaliditetom i drugim skupinama u nepovoljnom položaju. U okviru projekta „Poticanje učinkovitog uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada” izrađen je priručnik različitih tehnika za poticanje zapošljavanja za osobe s invaliditetom, internetski portal za pružanje podrške savjetnicima za usmjeravanje, poslodavcima i osobama s invaliditetom, kao i vodiči za poslodavce i osobe s invaliditetom.

Organizacije za usmjeravanje u Turskoj svojim savjetnicima za usmjeravanje omogućuju pružanje informacija i materijala koji se odnose na nove metode u usmjeravanju pomoću dopisa, *newslettera* i plakata. Što se tiče online platformi koje savjetnici za usmjeravanje u Turskoj koriste kako bi se informirali, „Projekt osnaživanja strukovnog obrazovanja i edukacije”, kojeg provodi Ministarstvo za nacionalno obrazovanje, utvrdilo je i na internet postavilo 65 zanimanja.

Na sličan način kao i Turska, određene organizacije za usmjeravanje u Austriji također savjetnicima za usmjeravanje pružaju potreban materijal; primjerice Savezno ministarstvo za obrazovanje, umjetnost i kulturu savjetnicima za usmjeravanje nudi materijale unutar sektora školstva. Austrija također koristi internet za široke svrhe kao sredstvo pristupa informacija za savjetnike za usmjeravanje. Postoji internetski vodič za savjetovanje u obrazovanju koji nudi informacije o školama, sveučilištima i zanimanjima. Razvijen je također online resurs intenzivnog usmjeravanja za učenike koji su završili srednju školu pod nazivom „Studienchecker”. Austrijski javni zavod za zapošljavanje (AMS) također nudi široki raspon online informacija o zvanjima i mogućnostima obrazovanja u Austriji kao i sveobuhvatnu zbirku metoda za savjetnike. Savjetnici za usmjeravanje dobro su upoznati i često koriste medije AMS-a; njih 40 do 50% koristi ih u praktičnom radu. Socijalni partneri u Austriji također pružaju online informacije o karijerama, npr. BIC (eng. Computerised Career Information) koje nudi Austrijska gospodarska komora.

Zaključno, većina zemalja uglavnom koristi formalne metode za pristup informacijama i novim metodama usmjeravanja. Čini se kako su Irska i Francuska jedine zemlje koje povezuju formalna i informalna sredstva kako bi savjetnici za usmjeravanje ostali u tijeku. Online resursi postaju sve važniji u informiranju savjetnika za usmjeravanje o novim metodama i resursima. Uzimajući u obzir stalan rast važnosti i korištenja društvenih mreža, vrlo je vjerojatno da će sve više zemalja pratiti primjer francuskog korištenja društvenih medija na ovom području.